

in ne čislajte, in dokler sami skerbí nimate, si sadja zasaditi in verte bolj opravljati, vse to perzadevanje in priporočevanje ne bo dosti zdalo.

Le pomislite, koliko sadje odrine in koliko prida donese, če ga že sroviga ali pa kuhaniga uživata, ali si ga za hudo letino, kader žito ne zda, prihranite. Še clo prihodke vam povikša, če ga v mesto prodaste ali v mošt (jabelčnico) in žganje podelate. Živež in pijača, kar je nar bolj potrebno za življenje, nam drevesa rodé, in nam obilno tisto zamudo povračujejo, ktero na-nje ober-nemo, ko jih sadimo, cepimo, in jim, dokler so majhne, nekoliko strežemo.

Sadje nam da lep del živeža, povikša in ohrani naše premoženje in nas dostikrat mnogo razveseli. Sadje je, kakor nas skušnja uči, za otroke in bolnike nar zdravši živež, za zdelaniga človeka so kuhani kerhlji, ali kravža sadniga vina, okrepčljiva pijača. Koliko bi se lahko s sadjem denarjev prihranilo, in nevarnosti zapeljiviga pijančvanja odvernilo, ako bi slednji gospodar iz svojiga sadja si vina za domačo potrebo napravil? Mnogi nerodnosti samopašnjiga pohajkvanja in zapeljivih shodiš v posvetnih družinah bi starši svoje otroke oteli, ako bi lepe verte imeli in otrokam vedno njih mladosti primerjeniga dela dajali, ali jih pa ob praznikih pod polnim drevjem žlahtniga sadja dobrotljiviga stvarnika poznati in hvaliti učili.

Če ob velicijah godeh po stari navadi botre na njih domu obišete, gotovo bolj se boste obnêsli, če jim eno ruto žlahtniga sadja ali bokal domačiga vina prinesete, kakor če jih v gostivnico peljete.

Ne le zrelo sadje in njegov vžitek nam je k pridu in veselju, ampak tudi drevó nas zdej s svojim cvetjem razveseli, zdej z milo senco ohladi, zdej pa z listjem in lesam preskerbí. Veliko, posebno oréhovo drevó konec hiše razprostrjeno zamore strelo odverniti, ali pred bližnjim ognjem nas obvarovati.

Kdo bi tedaj ne spoznal, koliko dobriga nam je stvarnik storil po tem, ki nam je sadje dal? De bi pač mi njega vrednost bolj ceniti in ga prihodnjic k večimu pridu obračati hotli!

Vém, pravi kmetiški gospodar, de je sadje dobra reč in veliko prida prinese, pa zemlje nimam zanj; ne raste povsod ali pa ne rodi, njive pa nočem kaziti, de bi iz nje vert naredil.

Le verjemi, prijatel! de razun mezine ni zemlje pri nas, kjer bi sadje ne rastle, če ne eno pa drugo; ako le zemljo poprej globoko okoplješ in nekoliko zboljšaš, predenj drevó va-njo posadiš. — Češplje in hruške sicer potrebujejo dobre zemlje, jabelko raste tudi v močni ali ilnati parsti; češnje in kostanj posadi v publico; oreh se ti bo še clo v šuti in kamnji dobro ponašal. — Ako imaš po mejah, pašnikih in drugih krajih dovelj mertvice, otrebi jo in okoplji, ter va-njo drevja posadi, obilniga sadú ti bo prineslo. — Zopet drugi sadja zató ne sadi, kér misli in pravi: Čemu bi drevje sadil in verte špogal, kér sadje pri nas ne obstoji, predje pokradeno, predenj dozori.

Lejte ravno to kaže, koliko sadja še naši deželi manjka! Ali bi ne bilo lepši viditi in slišati, de bi sledna hiša po deželi svoj obilni vert mnogih plemen žlahtniga sadja imela, in pri vsih cestah in kolovozih po redu sadne drevesa nasajene bile, kjer bi bilo vsim revnim dopušeno s sadjem lakot in žejo si potolažiti.

(Konec sledí.)

Korúnovo seme.

Sěmtertje se od umnih mož sliši, de bi bilo práv si noviga in zdraviga korúnoviga plemena iz semena na novo zarediti. Te želje bo imel mende vsak kmetovavec, kteriga je le letašnja šiba zadelala, de mu je korún gnjil. Ja, tode težavno in zamudljivo delo je iz korúnovih jagod seme nabirati. Ložeje in hitreje se korún ponovi, če se cele korúnove jagode sadé, kar se takóle ravna: Kader korúnove štiblje ovenejo in se posušé, je tudi seme v jagodah zrelo; vsadi tedej cele jagode po poldrugim palci globoko v zemljo, 6 do 8 palcov pa saksebi, in pokri jih, kar je práv, ne preveč ne premalo, de čez zimo zdrave ostanejo. Spomladi vsaka jagoda svoj šopek korúnovih bilik požene, in kader se imenovane bilike 4 do 5 palcov od tal potegnejo, razprosti jih po lahkama saksebi in presadi jih posamim v dobro zemljo z zernici na korenincah vred, ki so že po grahi debele. Še tisto leto boš imel iz semena lepiga, prerobeniga korúna, de ga boš práv vesel.

L—c.

Kruha, pa tudi nauka za uboge.

(Dalje sledí.)

Anton se je na vojski dobro nosil. Serčen domorodec je bil v boji, pa tudi priden radovedec sebi za poduk in ljudém za pomoč. Nesreča je zdravilčarja tudi na vojski lovila. Petkrat je predalječ med sovražnike zašel, svojim domačim tovaršem pomagati, ki so v boji po polji v svoji kervi ležali, in petkrat so ga sovražniki vjeli. Pa tudi vjet se je pridno učil, kamor je prišel, in kar je na Nemškim dobriga vidil in slišal, vse si je skerbno zapomnil. Ko so ga v Frankfurt, imenitno mesto na reki Majn, prignali, so mu dali prosto voljo si prebivališa poiskati, kjer mu je všeč. Anton si je izvolil hišo, ali bolj reči, delavnico perviga slovitiga zdravilčarja v celim mestu, po imeni Majer, ki se je tisti čas na ločbo ali kemijo med Nemci nar bolj zastopil. Kadar so Majerjovi k mizi sedli, dobro jedli in pili, je Anton v svoji čumnati svoj kruhek povžil, in se vode napil. Enkrat ga gospod Majer na kosilo povabi. Med kosilam najde Anton na svojim okrožniki ali talerji podzemlic *), ali podzemeljskih jabelk, kterih še okusil ni; pa samo viditi jih, se mu že gabi, in mu hoče slabo prihajati. „Kaj pa vam je, gospod Anton?“ ga Majer pobara. „Groza me je pred tim, kar ste mi na okrožnik položili; — kakšna pa je ta jed, pred ktero se mi toliko gnjusi?“ Zdravilčar: Podzemlice so ali pa korún (krompir) kakor mu pravijo.“ Anton: „Podzemlice! — po Francoskim le svinje z njimi pitajo.“ Zdravilčar: „Po Nemškim se ljudjé z njimi živijo; in veliko bolj njim tekne.“ Anton: „Ali pa ne veste, gospod Majer, de so ljudjé od teh nevarnih jabelk svoje dni gobe, neznano bolezen dobili?“ Zdravilčar: „Bral sim bral to basen v starih bukvah, pa vém de je prazna, in de so podzemlice za ljudí práv tečen živež! — Anton! vi ste moder in visoko učen Francos; nesite ta kruh na Francosko, in bote svoje uboge ljudí lakote rešili.“ Anton: „Mislite, de bi veljalo?“ Majer: „Na mojo besedo, kér vam jaz za to dober stojim. Hvalo

*) Per Kornosi blizo Celovca imenujejo krompir podzemlice, za Dravo po Štajarskim repico, po drugih krajih laško repo. Takó pravijo na Horvaški meji korusa, krog Celja turšica, za Dravo pa terkinja. — Merzelca mrasi ljudí po Krajskim, trešelka jih trese po Hrovaškim, za Dravo v Pohorjah pa pravijo, de jih kobila mrasi in trese. Ljube vigredi se veselijo na Koroškim, spomladi po Krajskim, mladiga leta po Štajarjah, v Pohorjah pa valičke. — Práv je, de se zmenimo, in polži izlezemo iz svojih lupin; pa možje! brez vse zamere.